

- дебетовий залишок за субрахунком 501/2 «Довгострокові кредити: первісні витрати» в сумі 350 000 грн.

У фінансовій звітності ці дві суми будуть подані згорнуто як зобов'язання в сумі 7 650 000 грн.

У подальшому обліку підприємство амортизує (відносить на витрати) затрати на залучення позики протягом строку кредиту, використовуючи ефективну ставку процента. Таким чином, фінансові витрати у звіті про сукупний дохід у підприємства будуть більші, ніж нараховані проценти до сплати за договором з банком.

ВИСНОВКИ

Підприємство повинне визнавати фінансові інструменти у своєму звіті про фінансовий стан як тільки стає стороною за договором стосовно цього фінансового інструменту.

При первісному визнанні підприємство повинне оцінювати свої фінансові активи або зобов'язання за справедливою вартістю.

Справедлива вартість – це ціна, яка була б отримана при продажу активу або сплачена при передачі зобов'язання в ході звичайного правочину між учасниками ринку на дату оцінки.

Фінансовий актив визнається за справедливою вартістю плюс затрати за правочином, безпосередньо пов'язані з придбанням цього фінансового активу.

Фінансове зобов'язання визнається за справедливою вартістю мінус затрати за правочином, безпосередньо пов'язані з випуском цього фінансового зобов'язання.

Виняток: якщо фінансові інструменти оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток, то первісні затрати за правочином відразу відносяться на витрати.

Антон ЯНКО, консультант із питань оплати праці

ЗАТРИМКА ВИПЛАТИ ЛІКАРНЯНИХ ВІД ФСС: ЯК ДІЯТИ БУХГАЛТЕРОВІ

У чому полягає проблема: Фонд соціального страхування (далі – Фонд) затримує виплату лікарняних та іншої допомоги, унаслідок чого роботодавці виплачують лікарняні працівникам із запізненням.

Чим допоможе стаття: розповімо, як бухгалтерові правильно вчиняти на практиці, щоб не порушити чинне законодавство.

На сьогодні склалася неприємна ситуація: ФСС фінансує виплату допомоги з тимчасової непрацездатності із запізненням. Чим же викликана така поведінка Фонду? У першу чергу недоотриманням ЄСВ, суми якого становлять більше 90 % коштів Фонду, і побічно – зростанням середньої зарплати в Україні. Тобто на сьогодні є заборгованість Фонду перед страхувальниками. Через це і роботодавці виплачують своїм працівникам лікарняні із запізненням. Ось і виникає у бух-

галтера запитання: чим таке запізнення загрожує підприємству? І що може зробити бухгалтер у такій ситуації?

Строки отримання фінансування від Фонду

Коли страхувальник подає Заяву-розрахунок до Фонду на виплату лікарняних, то у Фонду є

10 днів для того, щоб перевірити подану заяву і визначити, видавати фінансування чи ні. Якщо причини для відмови відсутні, Фонд зобов'язаний протягом цих же 10 днів перерахувати страхувальникові (роботодавцеві) фінансування (п. 8 Порядку, затвердженого постановою правління ФСС від 19.07.18 р. № 12, далі – Порядок № 12).

Після надходження грошей на спецрахунок роботодавця зобов'язаний виплатити лікарняні працівникові в найближчий строк, установлений для виплати зарплати (п. 1 ч. 2 ст. 32 Закону від 23.09.99 р. № 1105-XIV, далі – Закон № 1105).

Коли виплачувати допомогу працівникові та сплачувати податки

На жаль, зараз страхувальники отримують фінансування із затримкою більше ніж на місяць – про належні 10 днів усі забули. Тому ми стикаємося з двома проблемами:

- **невиплата грошей застрахованим особам** (працівникам). Коли працівник хворіє, він не отримує зарплату, а чекає отримання лікарняних. Проте в тому, що працівник залишився без грошей, немає провини роботодавця. Наше єдине завдання – роз'яснити працівникові, що він отримає ці гроші, тільки із запізненням. Адже роботодавець за рахунок своїх коштів зобов'язаний виплатити працівникові лікарняні тільки за перші п'ять днів непрацездатності, інші дні хвороби фінансуються за рахунок Фонду;
- **податки**. Є два нормативні документи, які регулюють сплату податків із лікарняних: Податковий кодекс (далі – ПК) – сплату ПДФО і військового збору (далі – ВЗ) та Закон від 08.07.10 г. № 2464-VI (далі – Закон № 2464) – сплату ЄСВ.

ЄСВ. Нарахувавши працівникові дохід, у тому числі лікарняні, у загальному випадку ми маємо 20 днів на те, щоб сплатити ЄСВ після місяця їх нарахування (п. 8 ст. 9 Закону № 2464). Наприклад, якщо ми нараховуємо лікарняні за березень 2019 року і відображаємо цю суму в таблиці 6 Звіту з ЄСВ за березень, то у нас є 20 днів квітня (до 22 квітня у 2019 році). Причому треба сплатити ЄСВ із цієї суми незалежно від того, виплатили ми лікарняні працівникові чи ні.

ПДФО (і ВЗ). Якщо оподатковуваний дохід нараховується, але не виплачується, то ПДФО слід перерахувати до бюджету протягом 30 календарних днів (далі – к. д.) після закінчення місяця, у якому дохід був нарахований (пп. 168.1.5 ПК). Треба зважити також і на той момент, що в періоді переходу з квітня на травень 2019 року було

декілька святкових днів. Звідси останній день сплати ПДФО за березень – 26 квітня. Якщо податок був сплачений пізніше, то можна наразитися на штрафні санкції. А в такій самій ситуації у квітні строк сплати ЄСВ настає 30 травня. Зверніть увагу: податки і збори доведеться сплатити з поточного рахунка підприємства (а не зі спецрахунка, як було б при своєчасному отриманні фінансування від Фонду).

? А що робити, коли гроші від Фонду все ж таки надійдуть на спецрахунок?

Тоді при виплаті допомоги треба повторно перерахувати ПДФО та ВЗ зі спецрахунка, а раніше перераховані суми вважатимуться переплатою і їх можна врахувати при розрахунках із бюджетом.

Відображення у звітності

ЄСВ. Звіт про ЄСВ не містить інформацію про виплату доходу – тільки про нарахування. Тобто ми нараховали лікарняні, ЄСВ на цю суму, відобразили в таблиці 6 Звіту з ЄСВ і незалежно від виплати/невиплати ми далі ніяких звітних даних контролюючим органам не подаємо. У Звіті немає інформації про заборгованість за виплаченими доходами, у тому числі лікарняними.

ПДФО. Зі звітом із ПДФО (податковий розрахунок форми № 1ДФ, Порядок складання якого затверджений наказом Мінфіну від 13.01.15 р. № 4, далі – Порядок № 4) – інша картина. У ньому відображаються нараховані, виплачені та не виплачені доходи й утримані та сплачені ПДФО і ВЗ.

Форма № 1ДФ містить колонки 3а та 3 (нарахований і виплачений дохід), 4а та 4 (нарахований і виплачений ПДФО).

Згідно з роз'ясненнями контролюючих органів (ЗІР, категорія 103.25) та Порядком № 4, якщо дохід не виплачується в установлені строки, то ми повинні показати заборгованість із виплати доходів.

Наприклад, лікарняні нараховано в I кварталі 2019 року і не виплачено до кінця квітня. Отже, у нас є заборгованість і треба показати у формі № 1ДФ:

- у колонці 3а – дохід разом із лікарняними;
- колонці 3 – дохід за мінусом лікарняних.

А в наступному кварталі, коли лікарняні будуть виплачені, у формі № 1ДФ буде зворотна ситуація:

- у колонці 3а ми покажемо нарахований дохід за II квартал без урахування сум лікарняних I кварталу;

- колонці 3 – нарахований і виплачений дохід за II квартал і плюс виплачені лікарняні за I квартал.

Що стосується суми ПДФО, тут така сама ситуація. Навіть якщо ми сплатили ПДФО і ВЗ протягом 30 к. д. після закінчення місяця нарахування допомоги, то у формі № 1ДФ ми все одно показуємо заборгованість зі сплати ПДФО та ВЗ, оскільки це прямо передбачено п. 3.3 розд. III Порядку № 4.

У I кварталі лікарняні нараховано, але не виплачено:

- у колонці 4а – з урахуванням ПДФО, утримано го із суми лікарняних;
- колонці 4 – без урахування суми ПДФО, утриманої із суми лікарняних.

А в наступному кварталі, коли ми отримаємо фінансування, ми повинні будемо показати у формі № 1ДФ:

- у колонці 4а – ПДФО за II квартал, утриманий із доходу за II квартал;
- колонці 4 – утриманий і перерахований ПДФО із суми доходу за II квартал і плюс ту заборгованість з ПДФО, яка перейшла із суми лікарняних за I квартал.

ВЗ. Такий самий підхід застосовується до відображення у формі № 1ДФ сум ВЗ: ми заповнюємо колонки, що відповідають за нарахований і виплачений дохід, нарахований і виплачений ВЗ. У I кварталі ми не показуємо невикрачені лікарняні та ВЗ із цієї суми, а в II кварталі – ми показуємо суму виплаченої заборгованості за лікарняними (дохід) і ВЗ, сплачений із цієї суми.

Зверніть увагу! У разі затримки фінансування від Фонду новий звіт до Фонду (затверджений постановою правління ФСС від 12.12.18 р. № 28) не подається. Адже новий звіт потрібно подавати тільки за наявності заборгованості страхувальника (тобто підприємства) перед ФСС, а не навпаки

Відповідальність роботодавця

Отже, головне запитання:

❓ Чи буде відповідальність у роботодавця за несвоєчасну виплату лікарняних працівникам (тобто за порушення трудового законодавства) за ситуації, коли Фонд затримує фінансування?

Ні, оскільки страхувальник несе відповідальність за свої порушення, а не за порушення Фонду. Тому, якщо ви заборговували працівникові лікарняні не зі своєї провини, то до вас штрафні санкції застосовуватися не будуть.

Ще раз підкреслимо: роботодавець не може виплачувати допомогу від Фонду за рахунок коштів підприємства, оскільки це цільове фінансування. Тобто не можна спочатку виплатити працівникові лікарняні за рахунок підприємства, а потім відшкодувати ці витрати, перерахувавши фінансування, що надійшло від Фонду із запізненням, на поточний рахунок підприємства. Річ у тому, що страхові кошти, які надійшли на спецрахунок страхувальника, можуть використовуватися тільки на надання матеріального забезпечення застрахованим особам (п. 2 ст. 34 Закону № 1105).

Якщо ми зі спецрахунка перерахуовуватимемо гроші на свій рахунок, то це буде порушенням законодавства. Отже, ми повинні чекати надходження сум лікарняних від Фонду.

❓ Але як бути зі звільненими працівниками, адже з ними треба розрахуватися в день звільнення?

Тут можна не боятися порушення трудового законодавства, а саме ст. 116 КЗпП. Якщо у нас недоотримано фінансування від Фонду за працівником, то треба чекати, поки гроші надійдуть, і тільки тоді виплатити фізособі суми лікарняних, що запізнилися. Тобто за фактом – уже після його звільнення.

ВИСНОВКИ

Якщо Фонд затримує фінансування допомоги з тимчасової непрацездатності, роботодавець і працівник повинні просто чекати: виплата відбудеться після отримання фінансування. Податки і збори з нарахованих сум допомоги слід сплатити своєчасно, щоб не порушити чинне законодавство.

При звільненні працівника у підприємства може залишитися заборгованість із виплати лікарняних від Фонду. І в цьому випадку фактична виплата лікарняних відбудеться тільки після отримання фінансування, тобто вже після звільнення працівника. Це не є порушенням трудового законодавства.